

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ซึ่งจัดเก็บไว้ใน
ห้องพระองค์วรรณฯ 1 และ 2 จำนวน 1,420 เล่ม ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. จำนวนและภาษาที่ใช้ของหนังสือหายาก
2. เนื้อหาของหนังสือหายาก
3. ประเภทและลักษณะของหนังสือหายาก
4. หนังสือหายากที่มีค่าด้านการพิมพ์

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจำแนกเนื้อหาของหนังสือหายากตามหมวดหมู่วิชา 10 หมวดใน
ระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้ ดังนี้

000	เบ็ดเตล็ด
100	ปรัชญา
200	ศาสนา
300	สังคมศาสตร์
400	ภาษาศาสตร์
500	วิทยาศาสตร์
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์
700	ศิลปะและการบันเทิง
800	วรรณคดี
900	ประวัติศาสตร์

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำแนกตามภาษาและเนื้อหาตามหมวดหมู่ในระบบทศนิยม
ตัวอย่าง N = 1,420 เล่ม

ภาษา	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900		
อังกฤษ	5 (0.35)	20 (1.41)	186 (13.10)	81 (5.70)	20 (1.41)	81 (5.70)	12 (0.85)	68 (4.79)	76 (5.35)	378 (26.62)	927	65.28
ฝรั่งเศส	2 (0.14)	-	16 (1.13)	25 (1.76)	17 (1.20)	13 (0.92)	-	41 (2.89)	15 (1.06)	174 (12.25)	303	21.34
เยอรมัน	-	-	4 (0.28)	1 (0.07)	4 (0.28)	7 (0.49)	-	20 (1.41)	7 (0.49)	24 (1.69)	67	4.72
ดัตช์	-	-	5 (0.35)	1 (0.07)	2 (0.14)	6 (0.42)	-	8 (0.56)	1 (0.07)	17 (1.20)	40	2.82
อิตาเลียน	-	-	-	-	-	-	-	1 (0.07)	-	1 (0.07)	2	0.14
เดนิช	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 (0.07)	1	0.07
มากกว่า 1 ภาษา	-	-	16 (1.13)	7 (0.49)	38 (2.68)	1 (0.07)	1 (0.07)	7 (0.49)	3 (0.21)	7 (0.49)	80	5.63

จากตารางที่ 1 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เมื่อจำแนกตามภาษาพบว่ามี ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษา ดัทช์ ภาษาเดนิช ภาษาอิตาเลียน และหนังสือที่เสนอเนื้อหาด้วยภาษามากกว่า 1 ภาษาในเล่ม เช่น อังกฤษ-ไทย, อังกฤษ-ฝรั่งเศส, อังกฤษ-ฝรั่งเศส-ไทย เป็นต้น

ผู้วิจัยพบว่า หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ มากที่สุด จำนวน 927 เล่ม (ร้อยละ 65.28) รองลงมาได้แก่ หนังสือภาษาฝรั่งเศส จำนวน 303 เล่ม (ร้อยละ 21.34) หนังสือที่เสนอเนื้อหา มากกว่า 1 ภาษา มีจำนวน 80 เล่ม (ร้อยละ 5.63) หนังสือภาษาเยอรมัน จำนวน 67 เล่ม (ร้อยละ 4.72) หนังสือภาษาดัทช์ จำนวน 40 เล่ม (ร้อยละ 2.82) หนังสือภาษา อิตาเลียน จำนวน 2 เล่ม (ร้อยละ 0.14) และหนังสือภาษาเดนิชน้อยที่สุด จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07)

หนังสือหายากภาษาอังกฤษ จำนวน 927 เล่ม เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์ มาก ที่สุด จำนวน 378 เล่ม (ร้อยละ 26.62) รองลงมาได้แก่ หมวดศาสนา จำนวน 186 เล่ม (ร้อยละ 13.10) หมวดสังคมศาสตร์และหมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ เท่ากัน คือ 81 เล่ม (ร้อยละ 5.70) หมวดวรรณคดี จำนวน 76 เล่ม (ร้อยละ 5.35) หมวดศิลปะและ การบันเทิง 68 เล่ม (ร้อยละ 4.79) หมวดปรัชญาและภาษาศาสตร์ เท่ากัน คือ 20 เล่ม (ร้อยละ 1.41) หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 12 เล่ม (ร้อยละ 0.85) และ หมวดเบ็ดเตล็ด น้อยที่สุด จำนวน 5 เล่ม (ร้อยละ 0.35)

หนังสือหายากภาษาฝรั่งเศส จำนวน 303 เล่ม เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์ มากที่สุด 174 เล่ม (ร้อยละ 12.25) รองลงมาได้แก่ หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 41 เล่ม (ร้อยละ 2.89) หมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 25 เล่ม (ร้อยละ 1.76) หมวด ภาษาศาสตร์ จำนวน 17 เล่ม (ร้อยละ 1.20) หมวดศาสนา จำนวน 16 เล่ม (ร้อยละ 1.13) หมวดวรรณคดี จำนวน 15 เล่ม (ร้อยละ 1.06) หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จำนวน 13 เล่ม (ร้อยละ 0.92) หมวดเบ็ดเตล็ด น้อยที่สุด จำนวน 2 เล่ม (ร้อยละ 0.14) และไม่พบหนังสือหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์และหมวดปรัชญาภาษาฝรั่งเศส

หนังสือหายากภาษาเยอรมัน จำนวน 67 เล่ม เป็นหนังสือหายากหมวดประวัติศาสตร์มากที่สุด จำนวน 24 เล่ม (ร้อยละ 1.69) รองลงมาได้แก่ หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 20 เล่ม (ร้อยละ 1.41) หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และหมวดวรรณคดี มีจำนวนเท่ากัน 7 เล่ม (ร้อยละ 0.49) หมวดศาสนา และหมวดภาษาศาสตร์ มีจำนวนเท่ากัน 4 เล่ม (ร้อยละ 0.28) หมวดสังคมศาสตร์ น้อยที่สุด จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07) และไม่พบหนังสือภาษาเยอรมันหมวดเบ็ดเตล็ด หมวดปรัชญา และหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์

หนังสือหายากภาษาดัตช์ จำนวน 40 เล่ม เป็นหนังสือหายากหมวดประวัติศาสตร์มากที่สุด จำนวน 17 เล่ม (ร้อยละ 1.20) รองลงมาได้แก่ หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 8 เล่ม (ร้อยละ 0.56) หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 0.42) หมวดศาสนา จำนวน 5 เล่ม (ร้อยละ 0.35) หมวดวรรณคดี และหมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07) และไม่พบหนังสือภาษาดัตช์หมวดเบ็ดเตล็ด หมวดปรัชญา และหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์

หนังสือหายากภาษาอิตาเลียน จำนวน 2 เล่ม เป็นหนังสือหมวดศิลปะและการบันเทิงกับหมวดประวัติศาสตร์ หมวดวิชาการ 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07)

หนังสือหายากภาษาเดนิช จำนวน 1 เล่ม เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์ (ร้อยละ 0.07)

หนังสือหายากที่เสนอเนื้อหามากกว่า 1 ภาษาในเล่ม มีจำนวน 80 เล่ม เป็นหนังสือหมวดภาษาศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 38 เล่ม (ร้อยละ 2.68) รองลงมาได้แก่ หมวดศาสนา จำนวน 16 เล่ม (ร้อยละ 1.13) หนังสือหมวดต่อไปนี้มีหมวดวิชาการ 7 เล่ม (ร้อยละ 0.49) เท่ากัน ได้แก่ หมวดสังคมศาสตร์ หมวดศิลปะและการบันเทิง และหมวดประวัติศาสตร์ สำหรับหมวดวรรณคดี มีจำนวน 3 เล่ม (ร้อยละ 0.21) และหมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ น้อยที่สุด จำนวนหมวดวิชาการ 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม
จำแนกเนื้อหาตามหมวดหมู่วิชา N = 1,420 เล่ม

หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
000	7	0.49
100	20	1.41
200	227	15.99
300	115	8.10
400	81	5.70
500	108	7.61
600	13	0.92
700	145	10.21
800	102	7.18
900	602	42.39
รวม	1,420	100

ตารางที่ 2 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม เมื่อพิจารณา
เนื้อหาตามระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้ พบว่าเป็นหนังสือหายากหมวดประวัติศาสตร์
มากที่สุด จำนวน 602 เล่ม (ร้อยละ 42.39) รองลงมาได้แก่ หมวดศาสนา จำนวน 227
เล่ม (ร้อยละ 15.99) หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 145 เล่ม (ร้อยละ 10.21)
หมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 115 เล่ม (ร้อยละ 8.10) หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จำนวน
108 เล่ม (ร้อยละ 7.61) หมวดวรรณคดี จำนวน 102 เล่ม (ร้อยละ 7.18) หมวด
ภาษาศาสตร์ จำนวน 81 เล่ม (ร้อยละ 5.70) หมวดปรัชญา จำนวน 20 เล่ม (ร้อยละ
1.41) หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 13 เล่ม (ร้อยละ 0.92) และหมวดเบ็ดเตล็ด
น้อยที่สุด จำนวน 7 เล่ม (ร้อยละ 0.49)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่มี
เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย N = 1,420 เล่ม

หมวดหมู่	จำนวน	ร้อยละ
000	6	0.42
100	-	-
200	12	0.85
300	54	3.80
400	29	2.04
500	17	1.20
600	7	0.49
700	40	2.82
800	14	0.99
900	259	18.24
รวม	438	30.85

ตารางที่ 3 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย มีจำนวน 438 เล่ม (ร้อยละ 30.85) เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์มากที่สุด จำนวน 259 เล่ม (ร้อยละ 18.24) รองลงมาได้แก่ หมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 54 เล่ม (ร้อยละ 3.80) หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 40 เล่ม (ร้อยละ 2.82) หมวดภาษาศาสตร์ จำนวน 29 เล่ม (ร้อยละ 2.04) หมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จำนวน 17 เล่ม (ร้อยละ 1.20) หมวดวรรณคดี จำนวน 14 เล่ม (ร้อยละ 0.99) หมวดศาสนา จำนวน 12 เล่ม (ร้อยละ 0.85) หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 7 เล่ม (ร้อยละ 0.49) หมวดเบ็ดเตล็ด น้อยที่สุด จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 0.42) และไม่พบหนังสือหมวดปรัชญาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำแนกตามประเภทของหนังสือหายาก 4 ประเภท

N = 1,420 เล่ม

ประเภท ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่											รวม	ร้อยละ
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900			
ประเภทที่ 1	6 (0.42)	6 (0.42)	59 (4.15)	22 (1.55)	23 (1.62)	10 (0.70)	3 (0.21)	17 (1.20)	13 (0.92)	182 (12.82)	341	24.01	
ประเภทที่ 2	4 (0.28)	1 (0.07)	12 (0.85)	9 (0.63)	32 (2.25)	36 (2.54)	7 (0.49)	19 (1.34)	9 (0.63)	410 (28.87)	539	37.96	
ประเภทที่ 3	7 (0.49)	18 (1.26)	196 (13.80)	102 (7.18)	84 (5.92)	107 (7.54)	13 (0.92)	137 (9.65)	87 (6.13)	570 (40.14)	1,321	93.03	
ประเภทที่ 4	3 (0.21)	4 (0.28)	39 (2.75)	34 (2.39)	19 (1.34)	31 (2.18)	6 (0.42)	24 (1.69)	29 (2.04)	276 (19.44)	465	32.75	

ประเภทที่ 1 หมายถึง หนังสือพิมพ์ค่าด้านการพิมพ์

ประเภทที่ 2 หมายถึง หนังสือพิมพ์เนื้อหาเป็นที่กล่าวขวัญถึง

ประเภทที่ 3 หมายถึง หนังสือพิมพ์สภาพรูปเล่มสมบูรณ์ หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม

ประเภทที่ 4 หมายถึง หนังสือพิมพ์ประวัติการครอบครอง

หมายเหตุ หนังสือหายากเล่มหนึ่งอาจมีคุณสมบัติของหนังสือหายากได้มากกว่า 1 ประเภท

ตารางที่ 4 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมทั้งหมด เมื่อจำแนกตามประเภทของหนังสือหายาก 4 ประเภท พบว่าเป็นหนังสือหายากประเภทที่ 3 คือหนังสือที่มีสภาพรูปเล่มสมบูรณ์ หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม มากที่สุด จำนวน 1,321 เล่ม (ร้อยละ 93.03) รองลงมาได้แก่ หนังสือหายากประเภทที่ 2 คือ หนังสือที่มีเนื้อหาเป็นก่อกำวัญถึง จำนวน 539 เล่ม (ร้อยละ 37.96) หนังสือหายากประเภทที่มีประวัติการครอบครอง มีจำนวน 465 เล่ม (ร้อยละ 32.75) และหนังสือหายากประเภทที่พบน้อยที่สุดคือ หนังสือหายากที่มีค่าด้านการพิมพ์ มีจำนวน 341 เล่ม (ร้อยละ 24.01)

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีค่าด้านประวัติการพิมพ์ จำนวน 341 เล่ม เป็นหนังสือหายากหมวดประวัติศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 182 เล่ม (ร้อยละ 12.82) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ หมวดศาสนา จำนวน 59 เล่ม (ร้อยละ 4.15) หมวดภาษาศาสตร์ จำนวน 23 เล่ม (ร้อยละ 1.62) และหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีน้อยที่สุด จำนวน 3 เล่ม (ร้อยละ 0.21)

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีเนื้อหาเป็นก่อกำวัญถึง จำนวน 539 เล่ม เป็นหนังสือหายากหมวดประวัติศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 410 เล่ม (ร้อยละ 28.87) รองลงมาได้แก่ หนังสือหมวดวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จำนวน 36 เล่ม (ร้อยละ 2.54) หนังสือหมวดภาษาศาสตร์ จำนวน 32 เล่ม (ร้อยละ 2.25) และหมวดปรัชญา น้อยที่สุด จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07)

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีสภาพรูปเล่มสมบูรณ์ หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม มีมากที่สุด จำนวน 1,321 เล่ม เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 570 เล่ม (ร้อยละ 40.14) รองลงมาได้แก่ หนังสือหมวดศาสนา จำนวน 196 เล่ม (ร้อยละ 13.80) หมวดศิลปะและการบันเทิง จำนวน 137 เล่ม (ร้อยละ 9.65) และหมวดเบ็ดเตล็ด น้อยที่สุด จำนวน 7 เล่ม (ร้อยละ 0.49)

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีประวัติการ
ครอบครอง มีจำนวน 465 เล่ม เป็นหนังสือหมวดประวัติศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 276
เล่ม (ร้อยละ 19.44) รองลงมาได้แก่ หนังสือหมวดศาสนา จำนวน 39 เล่ม (ร้อยละ
2.75) หมวดสังคมศาสตร์ จำนวน 34 เล่ม (ร้อยละ 2.39) และหมวดเบ็ดเตล็ด มี
น้อยที่สุด จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีค่าด้านการพิมพ์ จำแนกตามลักษณะเฉพาะ 4

ลักษณะ N = 1,420 เล่ม

ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ	
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900			
ประเภทที่ 1 หนังสือที่มีค่าด้านการพิมพ์													
	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>59</u>	<u>22</u>	<u>23</u>	<u>10</u>	<u>3</u>	<u>17</u>	<u>13</u>	<u>182</u>	<u>341</u>	24.01	
1.1	1	3	22	9	4	9	1	6	9	126	190	13.38	
1.2	5	-	3	9	20	-	1	3	-	36	77	5.42	
1.3	-	-	19	4	2	-	1	6	1	24	57	4.01	
1.4	-	4	18	1	10	1	-	4	4	15	57	4.01	

1.1 หนังสือที่พิมพ์ขึ้นในต่างประเทศก่อนระยะพัฒนาการ 50 ปีแรกของการพิมพ์ในประเทศไทย

1.2 หนังสือที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทยในช่วงระยะ 80 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย

1.3 หนังสือที่มีการพิมพ์จำนวนจำกัด

1.4 หนังสือฉบับพิมพ์ครั้งแรก

หมายเหตุ หนังสือหายากเล่มหนึ่งอาจมีลักษณะเฉพาะได้มากกว่า 1 ลักษณะ

จำนวนที่ขีดเส้นใต้ คือ จำนวนรวม

ตารางที่ 5 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เป็นหนังสือหายากประเภทที่มีค่าด้านการพิมพ์ จำนวน 341 เล่ม (ร้อยละ 24.01) พบว่าเป็นหนังสือหายากลักษณะที่เป็นหนังสือที่พิมพ์ในต่างประเทศก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย มากที่สุด จำนวน 190 เล่ม (ร้อยละ 13.38) หนังสือที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทยในช่วงระยะ 80 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย มีจำนวน 77 เล่ม (ร้อยละ 5.42) และหนังสือที่มีการพิมพ์จำนวนจำกัด และหนังสือฉบับพิมพ์ครั้งแรก มีจำนวนเท่ากัน คือ 57 เล่ม (ร้อยละ 4.01)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีเนื้อหาเป็นทอล์วชวัญถึง จำแนกตามลักษณะ เฉพาะ 2 ลักษณะ N = 1,420 เล่ม

หมวดหมู่ ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900	รวม	ร้อยละ
ประเภทที่ 2 หนังสือที่มีเนื้อหาเป็นทอล์วชวัญถึง												
	4	1	12	9	32	36	7	19	9	410	539	37.96
2.1	-	-	3	-	13	-	-	-	6	-	22	1.55
2.2	4	1	12	9	19	36	7	19	5	410	522	36.76

2.1 หนังสือที่เป็นผลงานเพียงเรื่องเดียวหรือผลงานส่วนน้อยที่แตกต่างจากผลงานส่วนใหญ่ของนักเขียนนั้น

2.2 หนังสือที่เป็นงานเขียนประเภทบันทึกประสบการณ์การเดินทางและการสำรวจ

หมายเหตุ หนังสือหายากเล่มหนึ่งอาจมีลักษณะเฉพาะมากกว่า 1 ลักษณะ
จำนวนที่ขีดเส้นใต้ คือ จำนวนรวม

ตารางที่ 6 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เป็นหนังสือหายากประเภทที่มีเนื้อหาเป็นที่กล่าวขวัญถึง จำนวน 539 เล่ม (ร้อยละ 37.96) พบว่าเป็นหนังสือหายากลักษณะเป็นงานเขียนประเภทบันทึกประสบการณ์การเดินทาง และการสำรวจ มากที่สุด จำนวน 522 เล่ม (ร้อยละ 36.76) และหนังสือที่เป็นผลงานเพียงเรื่องเดียว หรือผลงานส่วนน้อยที่แตกต่างจากผลงานส่วนใหญ่ของนักเขียนนั้น มีจำนวน 22 เล่ม (ร้อยละ 1.55)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีรูปเล่มสมบูรณ์ หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม จำแนกตามลักษณะเฉพาะ 4 ลักษณะ N = 1,420 เล่ม

หมวดหมู่ ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900		
ประเภทที่ 3 หนังสือที่มีสภาพรูปเล่มสมบูรณ์หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม												
	<u>7</u>	<u>18</u>	<u>196</u>	<u>102</u>	<u>84</u>	<u>107</u>	<u>13</u>	<u>137</u>	<u>87</u>	<u>570</u>	<u>1,321</u>	93.03
3.1	7	18	196	102	75	103	12	133	87	541	1,274	89.72
3.2	-	-	8	10	-	4	3	20	3	58	106	7.46
3.3	5	1	60	53	8	80	8	129	18	429	791	55.70
3.4	-	-	2	-	1	5	-	21	3	50	82	5.77

3.1 หนังสือที่ตกทอดมาถึงปัจจุบันโดยยังมีสภาพรูปเล่มดี

3.2 หนังสือที่จัดพิมพ์อย่างประณีตสวยงาม

3.3 หนังสือที่มีภาพประกอบมีคุณค่า

3.4 หนังสือที่มีขนาดรูปเล่มแตกต่างจากหนังสือทั่วไป

หมายเหตุ หนังสือหายากเล่มหนึ่งอาจมีคุณสมบัติของหนังสือหายากได้มากกว่า 1 ลักษณะ

จำนวนที่ขีดเส้นใต้ คือ จำนวนรวม

ตารางที่ 7 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เป็นหนังสือที่มีรูปเล่มสมบูรณ์ หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม จำนวน 1,321 เล่ม (ร้อยละ 93.03) พบว่าเป็นหนังสือลักษณะที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน โดยยังมีสภาพรูปเล่มดี มากที่สุด จำนวน 1,274 เล่ม (ร้อยละ 89.72) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่มีภาพประกอบที่มีคุณค่า จำนวน 791 เล่ม (ร้อยละ 55.70) หนังสือที่จัดพิมพ์อย่างประณีตสวยงาม จำนวน 106 เล่ม (ร้อยละ 7.46) และหนังสือที่มีขนาดรูปเล่มแตกต่างจากหนังสือทั่วไป น้อยที่สุด จำนวน 82 เล่ม (ร้อยละ 5.77)

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ประเภทที่มีประวัติการครอบครอง จำแนกตามลักษณะเฉพาะ 3 ลักษณะ N. = 1,420 เล่ม

หมวดหมู่ ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ	
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900			
ประเภทที่ 4 หนังสือที่มีประวัติการครอบครอง													
	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>39</u>	<u>34</u>	<u>19</u>	<u>31</u>	<u>6</u>	<u>24</u>	<u>29</u>	<u>276</u>	<u>465</u>	32.75	
4.1	-	2	12	3	5	5	-	5	5	44	81	5.70	
4.2	3	-	20	26	12	9	2	4	9	127	212	14.93	
4.3	-	2	23	15	7	23	5	13	20	101	209	14.72	

- 4.1 หนังสือที่มีภาพของผู้แต่งหรือภาพเจ้าของหนังสืออยู่ในเล่ม
- 4.2 หนังสือที่มีบรรณสิทธิ์ (Bookplate)
- 4.3 หนังสือที่มีลายมือชื่อหรือข้อความที่เจ้าของเดิมหรือผู้แต่งเขียนไว้ภายในเล่ม

หมายเหตุ หนังสือหายากเล่มหนึ่งอาจมีคุณสมบัติของหนังสือหายากได้มากกว่า 1 ลักษณะ
จำนวนที่ขีดเส้นใต้ คือ จำนวนรวม

ตารางที่ 8 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม เป็นหนังสือหายากประเภทที่มีประวัติการครอบครอง จำนวน 465 เล่ม (ร้อยละ 32.75) พบว่าเป็นหนังสือหายากที่มีบรรณสิทธิ์ (Bookplate) คือ ป้ายหรือตราประทับอยู่ในเล่ม มากที่สุด จำนวน 212 เล่ม (ร้อยละ 14.93) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่มีลายมือชื่อหรือข้อความที่เจ้าของเดิมหรือผู้แต่งเขียนไว้ภายในเล่ม จำนวน 209 เล่ม (ร้อยละ 14.72) และหนังสือที่มีภาพของผู้แต่งหรือภาพเจ้าของหนังสืออยู่ในเล่ม น้อยที่สุด จำนวน 81 เล่ม (ร้อยละ 5.70)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำแนกตามลักษณะเฉพาะ 13 ลักษณะ

N = 1,420 เล่ม

ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900		
ประเภทที่ 1 หนังสือที่มีค่าด้านการพิมพ์												
1.1	1	3	22	9	4	9	1	6	9	126	190	13.38
1.2	5	-	3	9	20	-	1	3	-	36	77	5.42
1.3	-	-	19	4	2	-	1	6	1	24	57	4.01
1.4	-	4	18	1	10	1	-	4	4	15	57	4.01
ประเภทที่ 2 หนังสือที่มีเนื้อหาเป็นที่กล่าวขวัญถึง												
2.1	-	-	3	-	13	-	-	-	6	-	22	1.55
2.2	4	1	12	9	19	36	7	19	5	410	522	36.76

ตารางที่ 9 (ตารางต่อ) จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำแนกตามลักษณะเฉพาะ 13 ลักษณะ

N = 1,420 เล่ม

ลักษณะ ของหนังสือ หายาก	หมวดหมู่										รวม	ร้อยละ
	000	100	200	300	400	500	600	700	800	900		
ประเภทที่ 3 หนังสือที่มีสภาพรูปเล่มสมบูรณ์หรือมีสภาพรูปเล่มสวยงาม												
3.1	7	18	196	102	75	103	12	133	87	541	1,274	89.72
3.2	-	-	8	10	-	4	3	20	3	58	106	7.46
3.3	5	1	60	53	8	80	8	129	18	429	791	55.70
3.4	-	-	2	-	1	5	-	21	3	50	82	5.77
ประเภทที่ 4 หนังสือที่มีประวัติการครอบครอง												
4.1	-	2	12	3	5	5	-	5	5	44	81	5.70
4.2	3	-	20	26	12	9	2	4	9	127	212	14.93
4.3	-	2	23	15	7	23	5	13	20	101	209	14.72

จากตารางที่ 9 เมื่อจำแนกหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ด้วยลักษณะเฉพาะ 13 ลักษณะ พบว่าหนังสือหายากลักษณะที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน โดยยังมีสภาพรูปเล่มดี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 1,274 เล่ม (ร้อยละ 89.72) รองลงมาได้แก่ หนังสือหายากที่มีภาพประกอบที่มีคุณค่า จำนวน 791 เล่ม (ร้อยละ 55.70) หนังสือที่เป็นงานเขียนประเภทบันทึกประสบการณ์การเดินทางและการสำรวจ จำนวน 522 เล่ม (ร้อยละ 36.76) หนังสือที่มีบรรณสิทธิ์ คือ ป้ายหรือตราประทับของเจ้าของหนังสือ จำนวน 212 เล่ม (ร้อยละ 14.93) หนังสือที่มีลายมือชื่อหรือข้อความที่เจ้าของเดิมหรือผู้แต่งเขียนไว้ภายในเล่ม จำนวน 209 เล่ม (ร้อยละ 14.72) และลักษณะของหนังสือหายากที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ หนังสือที่เป็นผลงานเพียงเรื่องเดียว หรือผลงานส่วนน้อยที่แตกต่างจากผลงานส่วนใหญ่ของนักเขียนนั้นมีจำนวน 22 เล่ม (ร้อยละ 1.55)

จากการสำรวจหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม พบว่าหนังสือหายากภาษาตะวันตกเหล่านี้เป็นหนังสือที่ผลิตจากประเทศต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำแนกหนังสือหายากตามประเทศผู้ผลิต เพื่อให้ทราบว่าหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมผลิตมาจากที่ใด ดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม
จำแนกตามสถานที่ผลิต
N = 1,420 เล่ม

สถานที่ผลิต	จำนวน	ร้อยละ
อังกฤษ	417	29.37
ฝรั่งเศส	262	18.45
ไทย	177	12.46
อินเดีย	117	8.24
สหรัฐอเมริกา	103	7.25
เยอรมัน	59	4.15
เนเธอร์แลนด์	50	3.52
เวียดนาม	36	2.45
พม่า	33	2.32
สกอตแลนด์	21	1.48
จีน	20	1.41
ญี่ปุ่น	10	0.70
เดนมาร์ก	9	0.63
อินโดนีเซีย	8	0.56
สวีเดน	7	0.49
สวิสเซอร์แลนด์	6	0.42
สิงคโปร์	6	0.42
ฮ่องกง	6	0.42
บังกลาเทศ	4	0.28
ฟิลิปปินส์	4	0.28
ศรีลังกา	4	0.28
อิตาลี	4	0.28

ตารางที่ 10 (ตารางต่อ) จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุด
สยามสมาคม จำแนกตามสถานที่ผลิต

N = 1420 เล่ม

สถานที่ผลิต	จำนวน	ร้อยละ
เบลเยียม	3	0.21
ปากีสถาน	3	0.21
มาเลเซีย	2	0.14
กัมพูชา	1	0.07
เชโกสโลวาเกีย	1	0.07
นอร์เวย์	1	0.07
ไม่ปรากฏที่พิมพ์	46	3.24
รวม	1,420	100

ในการสำรวจหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม จำนวน 1,420 เล่ม พบว่าเป็นหนังสือที่ผลิตจากประเทศอังกฤษ มากที่สุด จำนวน 417 เล่ม (ร้อยละ 29.37) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่ผลิตจากประเทศฝรั่งเศส จำนวน 262 เล่ม (ร้อยละ 18.45) หนังสือที่ผลิตในประเทศไทย มีจำนวน 177 เล่ม (ร้อยละ 12.46) หนังสือที่ผลิตจากประเทศอินเดีย จำนวน 117 เล่ม (ร้อยละ 8.24) และหนังสือที่ผลิตจากประเทศกัมพูชา เชโกสโลวาเกีย และนอร์เวย์ พบแห่งละ 1 เล่ม (ร้อยละ 0.07) และมีหนังสือที่ไม่ปรากฏที่พิมพ์ จำนวน 46 เล่ม (ร้อยละ 3.24)

จากการศึกษาหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ในด้านที่เป็นหนังสือที่มีค่าด้านการพิมพ์ ผู้วิจัยได้แบ่งหนังสือหายากที่มีค่าด้านการพิมพ์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ หนังสือที่พิมพ์ขึ้นในต่างประเทศก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2379-2430 (ได้แก่ หนังสือที่พิมพ์ในต่างประเทศก่อน ค.ศ. 1887) และหนังสือที่พิมพ์ในประเทศไทยในช่วงระยะ 80 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2379-2460 (ได้แก่ หนังสือที่พิมพ์ในประเทศไทยก่อน ค.ศ. 1917) จากนั้นจำแนกหนังสือหายาก 2 ลักษณะดังกล่าวตามประเทศและผู้จัดพิมพ์ของแต่ละประเทศ ดังตารางที่ 11 ถึง ตารางที่ 19

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่พิมพ์ขึ้นในต่างประเทศก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย จำแนกตามประเทศที่ผลิต

ประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
อังกฤษ	92	48.42
ฝรั่งเศส	50	26.32
สหรัฐอเมริกา	15	7.89
เนเธอร์แลนด์	10	5.26
เยอรมัน	9	4.73
พม่า	6	3.16
อินเดีย	6	3.16
สกอตแลนด์	1	0.53
อิตาลี	1	0.53
รวม	190	100

ตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาเฉพาะหนังสือหายากที่มีค่าด้านการพิมพ์ เนื่องจากเป็นหนังสือที่ผลิตขึ้นก่อนระยะพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย พบว่าหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม เป็นหนังสือที่พิมพ์ในต่างประเทศก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของไทย มีจำนวน 190 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์ในประเทศอังกฤษมากที่สุด จำนวน 92 เล่ม (ร้อยละ 48.42) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่พิมพ์ในประเทศฝรั่งเศส จำนวน 50 เล่ม (ร้อยละ 26.32) หนังสือที่พิมพ์ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 15 เล่ม (ร้อยละ 7.89) หนังสือที่พิมพ์ในเนเธอร์แลนด์ จำนวน 10 เล่ม (ร้อยละ 5.26) และเป็นหนังสือที่พิมพ์ในสกอตแลนด์และอิตาลี น้อยที่สุด จำนวน 1 เล่ม (ร้อยละ 0.53)

รายชื่อผู้จัดพิมพ์หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย จำแนกตามประเทศผู้จัดพิมพ์ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากที่จัดพิมพ์ในประเทศอังกฤษก่อนระยะ
50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
John Murray	19	20.64
Trübner	15	16.30
John W. Parker	4	4.35
Kegan, Paul, Trench, Trübner	4	4.35
Henry Colburn	3	3.26
J. Debrett	3	3.26
Longman	3	3.26
Sampson Low, Marston, Searl and Rivington	3	3.26
Field & Tuer	2	2.16
Frederick Westley and A. H. Davis	2	2.16
Gilbert and Rivington Press	2	2.16
McMillan	2	2.16
Oxford University Press	2	2.16
Clarendon Press	1	1.09
Constable	1	1.09
George, Routledge	1	1.09
Henry G. Bohn	1	1.09
James Veitch	1	1.09
J. Hatchard	1	1.09
J. M. Richardson	1	1.09
J. McCrury	1	1.09
J. L. Cox	1	1.09
Longman, Hurst, Rees, Grme, Brown and Green	1	1.09

ตารางที่ 12 (ตารางต่อ) จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากที่จัดพิมพ์ในประเทศ
อังกฤษก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย
จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Nassau Steam Press	1	1.09
Nathaniel Thompson	1	1.09
Oriental Translation Fund	1	1.09
Richard Bentley	1	1.09
Samuel Tinsley	1	1.09
Simpkin Marshell	1	1.09
Smith, Elder	1	1.09
S. O. Beiton	1	1.09
S. W. Patridge	1	1.09
Thomas Welson	1	1.09
Thor Horne	1	1.09
Tinsley Brothers	1	1.09
Turks-Bead	1	1.09
T. Cadell and W. Davis	1	1.09
T. Nelson and Son	1	1.09
William and Norgate	1	1.09
William Ridgways	1	1.09
W. Bulmer	1	1.09
รวม	92	100

ตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่
จัดพิมพ์ในประเทศอังกฤษก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย
จำนวน 92 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์โดย John Murray มากที่สุด จำนวน 19 เล่ม (ร้อยละ
20.64) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่จัดพิมพ์โดย Trübner จำนวน 15 เล่ม (ร้อยละ 16.30)
และหนังสือที่จัดพิมพ์โดย John W. Parker และ Kegan, Paul, Trench, Trübner
จำนวนแห่งละ 4 เล่ม (ร้อยละ 4.35) และหนังสือที่จัดพิมพ์โดย Henry Colburn, J.
Debrett, Longman และ Sampson Low, Marston, Searl and Rivington จำนวน
แห่งละ 3 เล่มเท่ากัน (ร้อยละ 3.26) และหนังสือที่พิมพ์โดยผู้จัดพิมพ์ 28 แห่ง จัดพิมพ์
หนังสือแห่งละ 1 เล่ม ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่
จัดพิมพ์ในประเทศฝรั่งเศสก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ใน
ประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Ernest Leroux	10	20
L. Hachette	6	12
Challamel Aine	4	8
Jean Baptist Coignard	4	8
Daniel Horthemels	3	6
E. Henry Plon	3	6
Costard	2	4
Sevend	2	4
Sabastien Mabre-Cramoisy	2	4
Alfred Mame et Fiels	1	2
Arnould Cotmet	1	2
Arnould Seneuze	1	2
A. Lahure	1	2
Brunot-Labbe	1	2
E. Auburt	1	2
Freres Duplain	1	2
Henri Wolfrath	1	2
Imperatories Impressum	1	2
Imprimerie Imperiale	1	2
Jean du Puis	1	2
Librairie Academique	1	2

ตารางที่ 13 (ตารางต่อ) จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศฝรั่งเศสก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Maisonneuve et Cie	1	2
Maisonneuve Frires	1	2
รวม	50	100

ตารางที่ 13 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่จัดพิมพ์ในประเทศฝรั่งเศสก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำนวน 50 เล่ม เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดย Ernest Leroux มากที่สุด จำนวน 10 เล่ม (ร้อยละ 20) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่พิมพ์โดย L. Hachette จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 12) และหนังสือที่พิมพ์โดย Challamel Aine และ Jean Baptist Coignard จำนวนแห่งละ 4 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 8) หนังสือที่พิมพ์โดย Daniel Horthemels และ E. Henry Plon แห่งละ 3 เล่ม (ร้อยละ 6) หนังสือที่พิมพ์โดย Costard, Sevend และ Sabastien Mabre-Cramoisey แห่งละจำนวน 2 เล่ม (ร้อยละ 4) และมีหนังสือที่พิมพ์โดยผู้จัดพิมพ์ 14 แห่ง จัดพิมพ์หนังสือแห่งละ 1 เล่ม ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้าน การพิมพ์ของประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Harper and Brothers	6	40
Charles Scribner's Sons	2	13.33
Gould, Kendall and Lincoln	2	13.33
Anson D. F. Randolph	1	6.67
D. Fanshaw Press	1	6.67
Porter & Coates	1	6.67
Presbyterian Board of Publication	1	6.67
The Rittenhouse Press	1	6.67
รวม	15	100

ตารางที่ 14 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำนวน 15 เล่ม เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดย Harper and Brothers มากที่สุด จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 40) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่พิมพ์โดย Charles Scribner's Sons และ Gould, Kendall and Lincoln แห่งละจำนวน 2 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 13.33) และมีหนังสือที่พิมพ์โดย Anson D. F. Randolph, D. Fanshaw Press, Porter & Coates, Presbyterian Board of Publication และ The Rittenhouse Press อีกแห่งละจำนวน 1 เล่ม เท่ากัน

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศเนเธอร์แลนด์ก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Francois & Girard	2	20
Pierre Mortier	2	20
E. J. Brill	1	10
Garardus Borstius	1	10
J. H. Scheltema	1	10
M. Wijt & Zenen	1	10
Perter Van Der As	1	10
Veuve de Jacob van Meurs	1	10
รวม	10	100

หนังสือหายากที่จัดพิมพ์ในประเทศเนเธอร์แลนด์ก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการของประเทศไทย จำนวน 10 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์โดย Francois & Girard และโดย Pierre Mortier จำนวนแห่งละ 2 เล่ม (ร้อยละ 20) และเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดย E. J. Brill, Garardus Borstius, J. H. Scheltema, M. Wijt & Zonen, Perter Van Der As และ Veuve de Jacob van Meurs จำนวนแห่งละ 1 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 10)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศเยอรมัน ก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Office of the National Illustrated Library	3	33.33
F.A. Brockhaus	2	22.23
Otto Spama	1	11.11
Julius Maier	1	11.11
Otto Uigand	1	11.11
V. Decker	1	11.11
รวม	9	100

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศเยอรมัน ก่อนระยะ 50 ปีแรกของการพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย จำนวน 9 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์โดย Office of the National Illustrated Library มากที่สุด จำนวน 3 เล่ม (ร้อยละ 33.33) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่พิมพ์โดย F. A. Brockhaus จำนวน 2 เล่ม (ร้อยละ 22.23) และเป็นหนังสือที่พิมพ์โดย Otto Spama, Julius Maier, Otto Uigand และ V. Decker จำนวนแต่ละ 1 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 11.11)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม
ที่จัดพิมพ์ ในประเทศพม่าก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ใน
ประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
The Superintendant Government Printing	2	33.32
The Pegu Press	1	16.67
The Head Master Government High School Press	1	16.67
The Government Press	1	16.67
American Baptist Mission Press	1	16.67
รวม	6	100

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่จัดพิมพ์ในประเทศพม่าก่อน
ระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ ในประเทศไทย จำนวน 6 เล่ม พบว่าเป็น
หนังสือที่จัดพิมพ์โดย The Superintendant Government Printing จำนวน 2 เล่ม
(ร้อยละ 33.32) และเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดย The Pegu Press, The Head Master
Government High School Press, The Government Press และจาก American
Baptist Mission Press จำนวนแต่ละ 1 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 16.67)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่
จัดพิมพ์ในประเทศอินเดียก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ใน
ประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
The Baptist Mission Press	2	33.33
The United Scottish Press	2	33.33
The Excelsior Press	1	16.67
Thacker & Spink	1	16.67
รวม	6	100

หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคม ที่พิมพ์ในประเทศอินเดียก่อน
ระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย จำนวน 6 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์
โดย The Baptist Mission Press และ The United Scottish Press จำนวนแห่ง
ละ 2 เล่ม (ร้อยละ 33.33) และเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดย The Excelsior Press
และ Thacker & Spink จำนวนแห่งละ 1 เล่ม (ร้อยละ 16.67)

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่พิมพ์ใน
ต่างประเทศก่อนระยะ 50 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ในประเทศไทย เมื่อจำแนกตาม
ผู้ผลิต พบว่าเป็นหนังสือหายากที่พิมพ์ในประเทศอิตาลี จำนวน 1 เล่ม จัดพิมพ์โดย Apud
Antonium Fulgonium และหนังสือหายากที่พิมพ์ในประเทศสกอตแลนด์ จำนวน 1 เล่ม จัด
พิมพ์โดย Wilson & McCormick

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของหนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่จัดพิมพ์ในประเทศไทยระหว่างระยะ 80 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย จำแนกตามผู้จัดพิมพ์

ผู้จัดพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
Vajirañana National Library	32	41.56
Bangkok Daily Mail	9	11.69
American Presbyterian Mission Press	8	10.38
Bangkolem Press	6	7.79
La Mission Catholique	4	5.19
The Siam Society	4	5.19
Asia Publishing House	3	3.90
State Railway Printing Office	3	3.90
Bangkok Time Press	2	2.60
Assumption B. M. V.	1	1.30
Assumption Printing Press	1	1.30
Chiangmai American Presbyterian	1	1.30
Printing Office of the Catholique Mission	1	1.30
Siam Mercantile Press	1	1.30
Siam Observer Press	1	1.30
รวม	77	100

ตารางที่ 19 หนังสือหายากภาษาตะวันตกของห้องสมุดสยามสมาคมที่จัดพิมพ์ขึ้นใน
ประเทศไทยในระยะ 80 ปีแรกของพัฒนาการด้านการพิมพ์ของประเทศไทย มีจำนวน 77 เล่ม
เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์โดยหอพระสมุทวชิรญาณ (Vajirāna National Library) มากที่สุด
จำนวน 32 เล่ม (ร้อยละ 41.56) รองลงมาได้แก่ หนังสือที่จัดพิมพ์โดย Bangkok
Daily Mail จำนวน 9 เล่ม (ร้อยละ 11.69) หนังสือที่จัดพิมพ์โดย American
Presbyterian Mission Press จำนวน 8 เล่ม (ร้อยละ 10.38) หนังสือที่พิมพ์โดย
Bangkolem Press จำนวน 6 เล่ม (ร้อยละ 7.79) หนังสือที่พิมพ์โดย La Mission
Catholique และ Siam Society จำนวนแห่งละ 4 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 5.19) และ
หนังสือที่จัดพิมพ์โดย Assumption B. M. V. และ Assumption Printing Press,
Chiangmai American Presbyterian, Printing Office of the Catholique
Mission, Siam Mercantile Press และ Siam Observer Press จำนวนแห่งละ
1 เล่ม เท่ากัน (ร้อยละ 1.30)